

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku M. Ł. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Firma Ogólnobudowlana M. M. Ł. w B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W.

z udziałem zainteresowanych: M. G. , D. K. , J. W. , D. W. i A. Z.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 16 czerwca 2020 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 20 września 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 20 września 2018 r., oddalił apelację M. Ł. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 7 czerwca 2016 r., mocą którego oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, [...] Oddział w W. z dnia 16 lutego 2015 r., stwierdzających, że M. G. , D. K. , J. W. , D. W. i A. Z. (dalej ubezpieczeni) podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym i wypadkowemu u płatnika składek (firma Ogólnobudowlana M.) z określoną podstawą wymiaru składek.

W sprawie ustalono, że płatnik prowadzi działalność w zakresie usług budowlanych i do wykonania prac zatrudnia pracowników a także osoby na podstawie umowy o dzieło (prace specjalistyczne). W sprawie zawarł on z

ubezpieczonymi umowy o dzieło na wykonanie takich prac jak: docieplenie elewacji budynku, remont balkonów, wykonanie elewacji budynku, wykonanie gładzi i malowania na oddziale szpitalnym, wykonanie robót malarskich i murarskich wiat na targowisku. Sądy ustaliły, że ubezpieczeni nie posiadali innych tytułów do ubezpieczenia społecznego i nie otrzymywali dokumentacji projektowej. Nie uczestniczyli także w naradach koordynujących oraz nie prowadzili dokumentacji wykonywanych robót.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, o rodzaju umowy decyduje jej treść a nie sama nazwa. Dlatego zobowiązanie do wykonania szeregu powtarzalnych czynności nosi znamiona umowy zlecenia a nie umowy o dzieło. Ponadto organ rentowy jest uprawniony – także w świetle Konstytucji – ustalić rzeczywisty tytuł ubezpieczenia społecznego, bowiem jego cechą jest przymus, który ogranicza wolą stron (zob. na przykład wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2016 r., III UK 53/15, LEX nr 1984624).

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł pełnomocnik płatnika składek, zaskarżając wyrok w całości, domagając się orzeczenia co do istoty sprawy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został umotywowany występującym w sprawie istotnym zagadnieniem prawnym (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) a mianowicie: czy w braku wyraźnego umocowania w art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz art. 86 ust. 1 i 2 pkt 1-2 i art. 68 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 226, dalej ustawa systemowa) oraz art. 87 Konstytucji, organ rentowy jest upoważniony o orzekaniu o istnieniu określonego stosunku cywilnego powodującego powstanie stosunku ubezpieczenia społecznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie operuje podstawami, które umożliwiają przyjęcie jej do rozpoznania. Sformalizowany wymóg tego etapu postępowania sądowego sprowadza się wyłącznie (poza nieważnością postępowania) do oceny wskazanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumentów prawnych.

Skarżący wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne. W odniesieniu do pierwszej przesłanki przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), to z istotnym zagadnieniem prawnym mamy do czynienia, gdy skarżący wskaże przepisy prawne, na tle stosowania których ono się wyłoniło, poda argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen, a nadto wykaże, iż jego rozwiązanie jest istotne nie tylko w rozpoznawanej sprawie, ale także dla praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151).

Przedmiotowego warunku skarżący w żaden sposób nie uprawdopodobnił, gdyż ograniczył się do przedstawienia stanowiska odwołującego się, pomijając całkowicie dotychczasowe poglądy doktryny i judykatury, na podstawie których winien sformułować problem prawny na wzór zagadnienia, o jakim mowa w art. 390 k.p.c. Tymczasem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania te wymogi traktuje dość swobodnie. Stanowisku skarżącego należy przeciwstawić utrwalone w tej kwestii stanowisko, że organ rentowy może kwestionować zarówno sam tytuł ubezpieczenia społecznego jak i ustaloną podstawę wymiaru składek (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2014 r., I UK 235/13, LEX nr 1444493; z dnia 13 września 2016 r., I UK 455/15, LEX nr 2122404; z dnia 10 maja 2017 r., I UK 184/16, LEX nr 2305920). W aspekcie podstaw wymienionych w art. 58 k.c. - z punktu widzenia ubezpieczeń społecznych – może być kontestowany rodzaj stosunku prawnego łączącego strony (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, OSNP 2005 nr 21, poz. 338; wyroki: z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 16/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 191; z dnia 9 sierpnia 2005 r., III UK 89/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 192). W końcu w danym obszarze wypowiadał się Trybunał Konstytucyjny, aprobując prawo organu rentowego do kontroli samego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym (zob. wyrok z dnia 29 listopada 2017 r., P 9/15, OTK-A 2017 nr 7, poz. 8).

Summa summarum, nie mamy do czynienia z istotnym zagadnieniem prawnym, co obliguje do orzeczenia z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy nie orzekł o kosztach procesu w postępowaniu kasacyjnym, bowiem pozwany domagał

się ich zwrotu tylko w przypadku oddalenia skargi kasacyjnej, a do tego etapu sporu nie doszło.